

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра міжнародного права

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«International law of treaties /

Право міжнародних договорів»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «International law of treaties / Право міжнародних договорів» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 15 с.

Розробник:

Сорокун Віталій Миколайович,
кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права
(протокол № 10 від 31 травня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри міжнародного права
(протокол № 11 від 27 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – Стешенко Володимир Миколайович,
кандидат юридичних наук, професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	International law of treaties / Право міжнародних договорів
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Сорокун Віталій Миколайович, доцент кафедри міжнародного права, к.ю.н.
Контактний телефон	073 078 1399
E-mail	v.m.sorokun@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	v.m.sorokun@nlu.edu.ua

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність права міжнародних договорів, розуміння його базових категорій. Аналізується зміст і значення принципів права міжнародних договорів. Окреслюється коло суб'єктів права міжнародних договорів. Досліджується процес укладання, набрання чинності договорів. Вивчаються принципи тлумачення договорів. Розкриваються умови дійсності, припинення та зупинення дії договорів. Вивчаються питання правонаступництва держав щодо міжнародних договорів.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування знань про розвиток права міжнародних договорів; кодифікацію даної галузі; характеристику договорів; розуміння поняття міжнародного договору; стадій укладення договору, внесення поправок та застережень; тлумачення договорів; принципів права міжнародних договорів, зокрема *pacta sunt servanda*; гарантії забезпечення договірних зобов'язань та відповідальність за їх невиконання.

Завдання:

– надання студентам уявлення про договір як основний засіб

врегулювання відносин на міжнародній арені;

– вивчення історичного процесу становлення та кодифікації права міжнародних договорів;

– формування навичок та вмінь розмежування договорів від домовленостей, що має важливе значення в аспекті обов'язковості виконання зобов'язань учасниками міжнародних відносин;

– формування професійних якостей та навичок правознавця з урахуванням новітніх тенденцій розвитку світової практики договірних відносин;

– розвиток навичок і вмінь здійснювати аналіз міжнародних договорів і тлумачення їх норми;

– вироблення вільного володіння поняттями і категоріями права міжнародних договорів;

– удосконалення вміння пошуку, обробки наукової та нормативної інформації;

– аналіз і правове вирішення конкретних практичних ситуацій на основі правових норм.

***Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.
Міждисциплінарні зв'язки***

Пререквізити: «Міжнародне право», «Європейська Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та юридична практика», «Право Європейського Союзу».

Кореквізити: «Law of international organizations / Право міжнародних організацій», «Universal and regional systems of human rights protection / Універсальні та регіональні системи захисту прав людини».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД – 1. Демонструвати знання права міжнародних договорів як галузі міжнародного права.

РН НД – 2. Демонструвати розуміння становлення права міжнародних договорів.

РН НД – 3. Демонструвати розуміння принципів права міжнародних договорів.

РН НД – 4. Характеризувати основні поняття права міжнародних договорів.

РН НД – 5. Характеризувати процес укладання міжнародних договорів.

РН НД – 6. Демонструвати знання і розуміння форми надання згоди на обов'язкову силу міжнародного договору.

РН НД – 7. Застосовувати норми Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 р. щодо застережень до міжнародного договору.

РН НД – 8. Характеризувати процедуру і правові наслідки набрання чинності міжнародним договором.

РН НД – 9. Визначати умови дійсності міжнародного договору.

РН НД – 10. Визначати умови припинення та зупинення міжнародного договору.

РН НД – 11. Застосовувати принципи тлумачення міжнародних договорів.

РН НД – 12. Аналізувати особливості застосування міжнародних договорів як джерела права в Україні.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Історія становлення права міжнародних договорів та процес кодифікації	Історія кодифікації міжнародних договорів	8
2	Договірна правоздатність суб'єктів міжнародного права	Суб'єкти права міжнародних договорів. Їх договірна правоздатність.	8
3	Поняття, зміст та види міжнародних договорів	Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р.	8
4	Укладення міжнародного договору	Стадії укладання міжнародного договору згідно з Віденською конвенцією про право міжнародних договорів 1969 р.	8
5	Особливості дії міжнародного договору	Додержання, застосування договорів	8
6	Особливості дії міжнародного договору	Надійність, припинення та зупинення дії	8
7	Тлумачення міжнародного договору	Принципи тлумачення міжнародного договору	8
8	Виконання міжнародних договорів	<i>Pacta sunt servanda.</i> Зобов'язання утримуватися від дій, що унеможливають виконання міжнародних зобов'язань за договорами. Посилання на норми національного права як підставу невиконання міжнародного договору. Відповідальність за невиконання зобов'язань за міжнародними договорами.	8
9	Правонаступництво щодо міжнародних договорів	Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів 1978 р.	8
10	Міжнародний договір як джерело права України	Місце міжнародних договорів у правопорядку України. Закон України «Про міжнародні договори України» 2004 р.	8

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Виконання міжнародних договорів	Pacta sunt servanda. Зобов'язання утримуватися від дій, що унеможливають виконання міжнародних зобов'язань за договорами. Посилання на норми національного права як підставу невиконання міжнародного договору. Відповідальність за невиконання зобов'язань за міжнародними договорами.	110
2	Правонаступництво щодо міжнародних договорів	Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів 1978 р.	
3	Міжнародний договір як джерело права України	Місце міжнародних договорів у правопорядку України. Закон України «Про міжнародні договори України» 2004 р.	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів зарубіжних країн;
- робота над кейсами з питань укладання й виконання міжнародних договорів;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни ««International law of treaties / Право міжнародних договорів» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text
2. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями від 21.03.1986 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_a04#Text
3. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів від 23.08.1978 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_185#Text
4. Віденська Конвенція про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів і державних боргів від 08.04.1983 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_072#Text
5. Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18.04.1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048#Text
6. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН від 24.10.1970 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_569#Text
7. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
8. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

9. Конвенція про попередження злочину геноциду і покарання за нього від 09.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_155#Text
10. Лісабонська угода від 17.12.2007 р. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:12007L/TXT&from=EN>
11. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21.12.1965 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text
12. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
13. Про міжнародні договори України: Закон України № 1906-IV від 29.06.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
14. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Застереження до багатосторонніх конвенцій – Конвенція про Міжнародну консультативну організацію з мореплавства» № 1452 (XIV) від 07.12.1959 р. URL: [http://legal.un.org/docs/index.asp?symbol=A/RES/1452\(XIV\)&referer=http://legal.un.org/ilc/guide/1_6.shtml&Lang=R](http://legal.un.org/docs/index.asp?symbol=A/RES/1452(XIV)&referer=http://legal.un.org/ilc/guide/1_6.shtml&Lang=R)
15. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Застереження до багатосторонніх конвенцій» № 598 (VI) від 12.01.1952 р. URL: [http://legal.un.org/docs/index.asp?symbol=A/RES/598\(VI\)&referer=http://legal.un.org/ilc/guide/1_6.shtml&Lang=R](http://legal.un.org/docs/index.asp?symbol=A/RES/598(VI)&referer=http://legal.un.org/ilc/guide/1_6.shtml&Lang=R)
16. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН A/RES/68/262 «Територіальна цілісність України» від 27.03.2014 р. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N13/455/19/PDF/N1345519.pdf?OpenElement>
17. Римський Статут Міжнародного кримінального суду від 17 липня 1998 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text
18. Статут Організації Об'єднаних Націй від 26.06.1945 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/%20995_010#Text
19. Статут Ради Європи від 05.05.1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001#Text

20. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011/paran2820#n2820

21. Application of the International convention for the suppression of the financing of terrorism and of the International convention on the elimination of all forms of racial discrimination (Ukraine v. Russian Federation). International Court of Justice. Order of 19 April 2017. URL: <http://www.icj-cij.org/docket/files/166/19394.pdf>

22. Application of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (Georgia v. Russian Federation). International Court of Justice. 12 August 2008. URL: <http://www.icj-cij.org/docket/files/140/14657.pdf>

23. Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Croatia v. Serbia). International Court of Justice. 02 July 1999. URL: <http://www.icj-cij.org/docket/files/118/7125.pdf>

24. Maritime Delimitation in the Black Sea (Romania v. Ukraine). International Court of Justice. 16 September 2004. URL: <http://www.icj-cij.org/docket/files/132/1697.pdf>

25. Reservations to the Convention on the prevention and punishment of the crime of genocide. International Court of Justice Advisory Opinion of 28 May 1951. URL: <http://www.icj-cij.org/docket/index.php?sum=276&p1=3&p2=4&case=12&p3=5>

Основна література

1. Буткевич В.Г. Міжнародне право. Основи теорії: підруч. / В.Г. Буткевич, В.В. Мицик, О.В. Задорожній. Київ: Либідь, 2002. 608 с.

2. Лукашук И.И. Современное право международных договоров. В 2 т. Том I. Заключение международных договоров; Рос. Акад. наук, Ин-т государства и права. Москва: Волтерс Клувер, 2004. 672 с.

3. Лукашук И.И. Современное право международных договоров. В 2 т. Том II. Действие международных договоров: Рос. Акад. наук, Ин-т государства и права. Москва: Волтерс Клувер, 2006. 496 с.
4. Мережко О.О. Право міжнародних договорів: сучасні проблеми теорії та практики: монографія. Київ: Таксон, 2002. 344 с.
5. Міжнародне право: навч. посіб. / за ред. М.В. Буроменського. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 336 с.
6. Перевезенцев О.Ю. Міжнародно-правове регулювання інституту правонаступництва держав щодо міжнародних договорів. Київ: Знання, 2007. 262 с.
7. Руководство по международным договорам. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/treaty_handbook.pdf
8. Dorr, Oliver. Vienna Convention on the Law of Treaties: A Commentary. Berlin: Springer, 2012. 1423 p.
9. Draft Articles on the Law of Treaties with commentaries, 1966. URL: http://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/1_1_1966.pdf
10. Draft articles on the law of treaties between States and international organizations or between international organizations with commentaries, 1982. URL: http://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/1_2_1982.pdf
11. Draft articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts, with commentaries, 2001. URL: http://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_6_2001.pdf
12. Final Clauses to Multilateral Treaties: Handbook, 2003. URL: <https://treaties.un.org/doc/source/publications/fc/english.pdf>
13. Fitzmaurice, Malgosia. Third Parties and the Law of Treaties, 2002. URL: http://www.mpil.de/files/pdf1/mpunyb_fitzmaurice_6.pdf
14. Villiger, Mark E. Commentary on the 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties. Netherlands: Brill – Nijhoff, 2009. 1058 p.

Додаткова література

1. Сорокун В.М. Міжнародно-правовий захист права на свободу совісті та віросповідання: монографія. Харків: Константа, 2010. 252 с. (Серія «Бібліотека кафедри міжнародного права і державного права зарубіжних країн Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого за редакцією професора М. В. Буроменського»).

2. Сорокун В.М. Імплементация міжнародних договірних зобов'язань у сфері захисту права на свободу совісті та віросповідання в українському законодавстві. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 8.

3. Сорокун В.М. Міжнародно-правові зобов'язання України у сфері захисту права на свободу совісті та віросповідання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 9.

4. Тарасов О.В. Суб'єкт міжнародного права: проблеми сучасної теорії: монографія. Харків: Право, 2014. 512 с.

5. Щокін Ю.В. Міжнародно-правовий звичай: проблеми теорії і практики: монографія. Харків: Право, 2012. 456 с.

6. Яковюк І.В., Сорокун В.М. Свобода думки, совісті та релігії // Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: компендіум / за заг. ред.: О.В. Сердюка, І.В. Яковюка; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид, допов. Харків: Право, 2019. С. 228–251.

Інтернет-ресурси

Альманах міжнародного права – <http://www.intlawalmanac.net>

Електронна бібліотека TWIRPX – <http://www.twirpx.com/>

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>

Офіційний сайт Верховної Ради України – <http://rada.gov.ua/main/c/stru3/spi>

Офіційний сайт Європейського Союзу – <http://europa.eu/>

Офіційний сайт Європейського суду з прав людини –
<http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>

Офіційний сайт Міжнародного Суду ООН – <http://www.icj-cij.org>

Офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі –
<http://www.osce.org/>

Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй – <http://www.un.org/>

Офіційний сайт Організації Північноатлантичного договору –
<http://www.nato.int/>

Офіційний сайт Ради Європи – <http://hub.coe.int/ru/>

«Проект Авалон» – колекція міжнародних договорів Єльського університету – <http://avalon.law.yale.edu>

Український часопис міжнародного права –
<http://jusintergentes.com.ua/index.php?lang=uk>

European Journal of International Law – <http://www.ejil.org/archives.php>

Glossary of terms relating to Treaty actions –
https://treaties.un.org/pages/overview.aspx?path=overview/glossary/page1_en.xml

Treaty Collection UN – <https://treaties.un.org/pages/Home.aspx?clang=en>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри міжнародного права. URL:
http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=217:kafedra-mizhnarodnoho-prava&Itemid=151

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття,

пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «International law of treaties / Право міжнародних договорів» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі тестування.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34